

PK-HAKU
Maalimiehenä toimiminen
versio 1.3 (21.2.2006)
koostanut Susa Rantamäki

Maalimies on keskeinen henkilö hakuharjoituksissa. Maalimiehet ja ohjaaja tekevät yhdessä hakukoiran. Koiralla täytyy olla syy/motivaatio etsiä maalimies ja maalimiehen täytyy tuottaa tämä syy. Koira voi olla ahne ja saa maalimieheltä palkaksi ruokaa; koira voi pitää taisteluleikeistä ja saa palkaksi leikkiä hauskan maalimiehen kanssa; koira saattaa myös motivoitua itse etsimisestä tai maalimies voi olla koiralle vain välikappale palkan saamiseen ohjaajalta tai muuhun sitä motivoivaan toimintaan.

Joten koska kaikki koirat ovat erilaisia, tehdään harjoitukset aina ohjaajan ohjeiden mukaan.

Harjoituksissa on oltava henkilö, joka johtaa harjoitusta. Hän pitää huolen, että maalimiehet menevät piiloille kuten on sovittu ja tietää mistä piilolle on menty, sekä kertoo mistä koira tulisi lähettää piilolle.

Jokainen hakuryhmäläinen toimii maalimiehenä. Jos pelkää hakuharjoituksissa olevaa koira, on sinun kerrottava, ettet halua mennä sille koiralle maalimieheksi.

Ennen omaa suoritusta anna maalimiehille ohjeet ja palkat. Käytä koira tarpeillaan ennen harjoitusta ja muista huolehtia myös lihasten lämmittelystä.

Kuuntele tarkasti koiran ohjaajan ohjeet siitä miten toimitaan. Jos et ymmärrä ohjetta tai se kuulostaa hullulta, niin kysy ohjaajalta, mitä hän tarkoittaa. Ohjeisiin kuuluvat useimmiten seuraavat asiat:

- 1) Piilon sijainti. On tärkeää tietää harjoituksissa missä maalimies on piilossa, jotta koira voidaan opettaa tekemään suorita pistoja.
- 2) Piilolle meno. Piilolle mennään eri tavoin riippuen ohjaajan koulutustavasta ja koiran koulutustasosta. Jos koira koulutetaan näköärsykkeeseen avulla, niin aloitteleva koira saa nähdä, kun maalimies menee piiloon. Edistyneemmille koirille tehdään ”tippuvia”, jolloin maalimies menee valmiiksi metsään, kuitenkin näköetäisyydelle, ja lähtee sieltä etenemään piilolle siten, että koira näkee. Lopulta koira ei enää näe maalimiehen piilolle menoa ollenkaan, vaan maalimies menee piiloon valmiiksi. Jotkin koirat saattavat helposti jäljestää etsiessään ja sen välttämiseksi maalimiestä pyydetään kiertämään piilolle. (Edellämäinnittu koskee näkö- ja kuuloärsykkeeseen perustuvaa harjoittelua; ns. tuuli-ilmaisusta eli hajuaistiin perustuvasta harjoittelusta ks. <http://www.lampola.net> ja Päivi Nietosvaaran artikkelit siellä)
- 3) Ilmaisus ja miten maalimies toimii sen aikana. Valmiin hakukoiran ilmaistessa maalimies on passiivinen. Koira ilmaisee maalimiehen joko haukkumalla tai rullalla. Ilmaisua opeteltaessa koira saattaa tarvita apua maalimieheltä, esim. haukkuvaa koira saatetaan kehua, kun se haukkuu. Aloittelevat koirat eivät vielä ilmaise vaan ne harjoittelevat pelkkää etsimistä.
- 4) Palkkaus ja koska se annetaan. Etsintää harjoittelevat nuoret koirat saavat palkan heti kun löytävät maalimiehen. Rullalla ilmaiseva koira saa palkan maalimieheltä, kun se tulee näytölle näyttölinassa joko heti tai ohjaajan antaessa luvan. Haukkuva koira saa palkan joko silloin, kun se on haukkunut ohjaajan ilmoittaman määrän (esim. 10 haukkua) tai ohjaajan

luvalla, kun ohjaaja tulee näytölle. Palkkana voi olla leikki maalimiehen kanssa, ruoka, tai koira voi saada maalimieheltä esim. pallon. Joissain tapauksissa palkka voi tulla ohjaajalta.

Palkkauksessa on olemassa muutama yleinen sääntö. Rullakoira, joka palkataan näytöltä, ei saa ikinä palkata, jos sillä ei ole näyttöliinaa. Koira ei saa päästää varastamaan palkkaa. Haukkuvallalle koiralle palkka tulee silloin, kun se haukkuu, ei silloin kun se on hiljaa.

Useimpien koirien kohdalla on ennen palkkausta siirryttävä pois piilolta ja palkattava vasta sitten. Tämän siirtymisen tarkoituksena on opettaa koira heti siihen, että maalimieheen ei saa koskea silloin, kun maalimies on hiljaa piilossa.

Koska maalimiehellä on erittäin keskeinen rooli hakuharjoituksissa, on tärkeää, että toimit ohjaajan ohjeiden mukaan.

Jos piilolla tapahtuu jotain odottamatonta etkä tiedä, mitä pitäisi tehdä, niin tule eleettömästi pois piilolta. Tällöin koira ei palkata eikä kielletä vaan kävellään sitä huomioimatta takaisin keskilinjalle. Tämä on parempi vaihtoehto kuin koiran mahdollisen väärän toimintamallin vahvistaminen.

Kerro ohjaajalle aina mitä koira on tehnyt piilolla (onko esim. hyppinyt, ottiko rullan heti, aloittiko heti haukun jne.).

Luettavaa hausta

Viitala Esa K.: Etsintäkoira

SPKL:n julkaisema kirjat:

Sjösten, Inki & Sjösten Roland: Hakukoira

Haku – koulutus palveluskoirakokeisiin ja koiran aktivoimiseksi

Päivi Nietosvaaran kotisivut:

www.lampola.net

<http://www.olsa.info/haku.htm>